

KULTTUURIA DIGIALUSTOILLA – KOHTI KESTÄVIÄ ANSAINTAMALLEJA

Teknologinen kehitys avaa taide- ja kulttuurialan toimijoille uudenlaisia ansaintamahdollisuuksia sekä väyliä näkyvyyden vahvistamiseen. Samalla yleisöille syntyy uudenlaisia tapoja lähestyä taidetta ja kokea osallisuutta. Kulttuurin digitaaliset jakelukanavat ovat kuitenkin edelleen muotoutumassa, minkä vuoksi markkinoiden kehittyminen edellyttää kärsivällisyyttä. Tällä hetkellä etsitään ja kehitetään uusia digitaalisen liiketoiminnan malleja, joihin tulevaisuuden tulonmuodostus voi perustua.

Digitaaliset alustat tarjoavat kulttuuri-alan toimijoille mahdollisuuksia kehittää ansaintaa uudentyypisten verkkosisältöjen kautta. Verkkosisällön tuottaminen voi myös tukea muuta ansaintaa, kuten fyysisten tuotteiden myyntiä tai live-esitysten lipunmyyntiä. Lisäksi verkkosisällöt voivat tukea kansainvälistymistä, helpottaa yhteistyötahojen löytämistä ja lisätä taiteilijan, organisaation, esityksen tai tietyn taiteenlajin näkyvyyttä. Vaikka digitaalinen ympäristö avaa moninaisia ansainnan mahdollisuuksia, jäävät ne kulttuurialan toimijoilla usein vajaasti hyödynnetyiksi.

Ansainnan haasteet digitaalisilla alustoilla

Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore selvitti ryhmähaastattelujen ja kyselyn avulla taide- ja kulttuurialan toimijoiden kohtaamia ansainnan esteitä digitaalisilla alustoilla. Keskeisenä käytännön haasteena nousi esiin rahoituksen puute: sekä tuotannon teknisen toteutuksen että sisällön levityksen ja markkinoinnin rahoitus on usein riittämätöntä. Rahoituksen hankeperustaisuus vaikeuttaa toiminnan jatkuvuuden turvaamista.

Digitaalinen sisällöntuotanto edellyttää monialaista teknistä ja tuotanto-osaamista. Enemmistö kyselyyn vastanneista katsoi, että taide- ja kulttuurialalla ei tällä hetkellä ole riittävää osaamista etäkultuurisisältöjen ja -palvelujen tuottamiseen.

Ansainnan esteet liittyvät usein myös yleisön tavoittamiseen: erityisesti pienillä toimijoilla markkinoinnin resurssit voivat olla vähäiset, ja ne voisivat hyötyä

alustalta saatavasta tuesta. Haasteita aiheuttaa myös sopivan jakelualustan löytäminen. Markkinoinnin vaikeudet korostuvat erityisesti silloin, kun kohderyhmän digitaaliset taidot ovat valtaväestöä heikommalla tasolla.

Digitaaliset alustat ovat edelleen suhteellisen uusia ja yhä muotoutuva levityskanava kulttuurisisällöille. Jotta teknologiseen kehitykseen perustuvan ansainnan edellytykset parantuisivat, tulisi digitaalinen ympäristö ymmärtää ennen kaikkea sisällöntuotannon lähtökohdaksi, eikä ainoastaan fyysisten sisältöjen jakelukanavaksi.

”Mä luulen, että se konsepti mitä se sisältö on, vaatisi vielä tosi paljon kokeilua, työstämistä ja tutkimista, että mikä on oikeasti se, mikä tuottaa kiinnostavan elämyksellisen kokemuksen asiakkaalle verkossa.”

Lähde: ryhmähaastattelut

Julkisen ja omarahoituksen merkitys korostuneena

Julkisen rahoituksen merkitys korostuu erityisesti silloin, kun digitaaliset sisällöt halutaan saattaa laajasti saavutettaviksi tai kun niitä tuotetaan ainoastaan kotimaisille markkinoille. Omarahoitus on yleistä, ja siihen kannustaa mahdollisuus vahvistaa toiminnan tai sisällön näkyvyyttä. Useat kyselyyn vastanneet arvioivat, että etäkultuurisisältöjen ja -palvelujen tuotanto muotoutuu tulevaisuudessa entistä kannattavammaksi.

Toimenpidesuosituks

Cuporen selvityksessä nostettiin esiin ratkaisuja kulttuurialojen ansainta- ja

rahoitusmallien kehittämiseksi sekä etäkultuuripalvelujen tuotantoon kannustamiseksi; ratkaisut painottuvat julkisiin ja rahoittajien toimenpiteisiin, mutta kattavat myös muita kehittämistarpeita.

”Toivon, ettei tässä huomaamatta siirretä vanhan polven haasteita vain uuteen ympäristöön, vaan oikeasti luodaan uutta matalamman kynnyksen kulttuuritilaa.”
Lähde: esikysely

RAHOITUS	YHTEISTYÖVERKOSTOT	KOULUTUS JA TIETÄMYS	ALUSTAN TUKE
Ratkaisut koskevat tiedon saantia erilaisista rahoituslähteistä ja myös rahoittajien ymmärryksen lisäämistä digitaalisen kulttuurituotannon erityispiirteistä.	Ratkaisut koskevat sitä, miten yhteistyökumppaneita voisi löytää nykyistä helpommin.	Ratkaisut koskevat sitä, miten toimijat saisivat tarvittavaa tietoa esimerkiksi jakelualustojen löytämiseksi ja tekijänoikeudellisten kysymysten ratkaisemiseksi.	Ratkaisut liittyvät digitaalisten alustojen käytettävyyteen ja niiden tarjoamaan tukeen sisällöntuottajille.
1. Kootun tiedon tarjoaminen kulttuurialojen toimijoille etäkultuurisisältöjen ja -palvelujen tuotannon rahoituslähteistä 2. Digitaalisen kulttuuri-tuotannon kustannusrakenteen nykyistä parempi huomioiminen rahoitushakemuksissa ja -päätöksissä	3. ”Yhteistyöpankki” helpottamaan yhteistyökumppanien löytämistä tuotantojen tekniseen toteutukseen 4. Tilaisuuksien järjestäminen ja ns. matchmaking-alustojen tarjoaminen digipalveluiden tuottajien ja siitä kiinnostuneiden toimijoiden verkostoitumiseen ja tiedonvaihtoon 5. Kootun tiedon tarjoaminen eri toimijoiden hyvistä käytännöistä ja toimintamalleista	6. Kootun tiedon tarjoaminen eri kulttuurialojen toimijoille digitaalisista jakelukanavista sekä niiden toimintamalleista 7. Kootun tiedon tarjoaminen digitaalisissa tuotannoissa huomioitavista tekijänoikeudellisista kysymyksistä 8. Kootun tiedon tarjoaminen saavutettavuuteen liittyvistä teknisistä ja muista vaatimuksista 9. Digitaalisen sisältö-liiketoiminnan riittävä huomioiminen kulttuuri- ja taidealojen koulutuksessa	10. Julkisirahoitteisten digitaalisten alustojen avaaminen nykyistä laajemmin etäkultuuripalveluja tarjoavien toimijoiden käyttöön 11. Tekninen ja markkinoinnin tuki sisällöntuottajille julkisirahoitteisilla digitaalisilla alustoilla

Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cuporen tammi-syyskuussa 2025 toteuttama selvitys koski digitaaliseen kulttuuri-tuotantoon liittyviä ansainta- ja rahoitusmahdollisuuksia ja se keskittyi erityisesti etäkultuurisisältöjen ja -palvelujen tarjoamiseen digitaalisilla alustoilla. Hankkeen aineisto kerättiin toteuttamalla ryhmähaastatteluja sekä kysely taide- ja kulttuurialan toimijoiden sekä organisaatioiden parissa. Hankkeen tilaajana oli Helsingin kaupunki (Estradi-hanke) ja se on Euroopan unionin rahoittama – Next Generation EU. Selvityksen tulokset on raportoitu julkaisussa **Kautio T., Lefever N. & Kanerva A. (2025). Taide- ja kulttuurialan toimijoiden ansainta- ja rahoitusmallit digitaalisilla alustoilla – Estradi-hankkeen selvitys.** Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cupore.

Euroopan unionin rahoittama
NextGenerationEU